BILAG 2:

Klimaskovfondens rammer og retningslinjer for skovrejsning

November 2022 - version 2

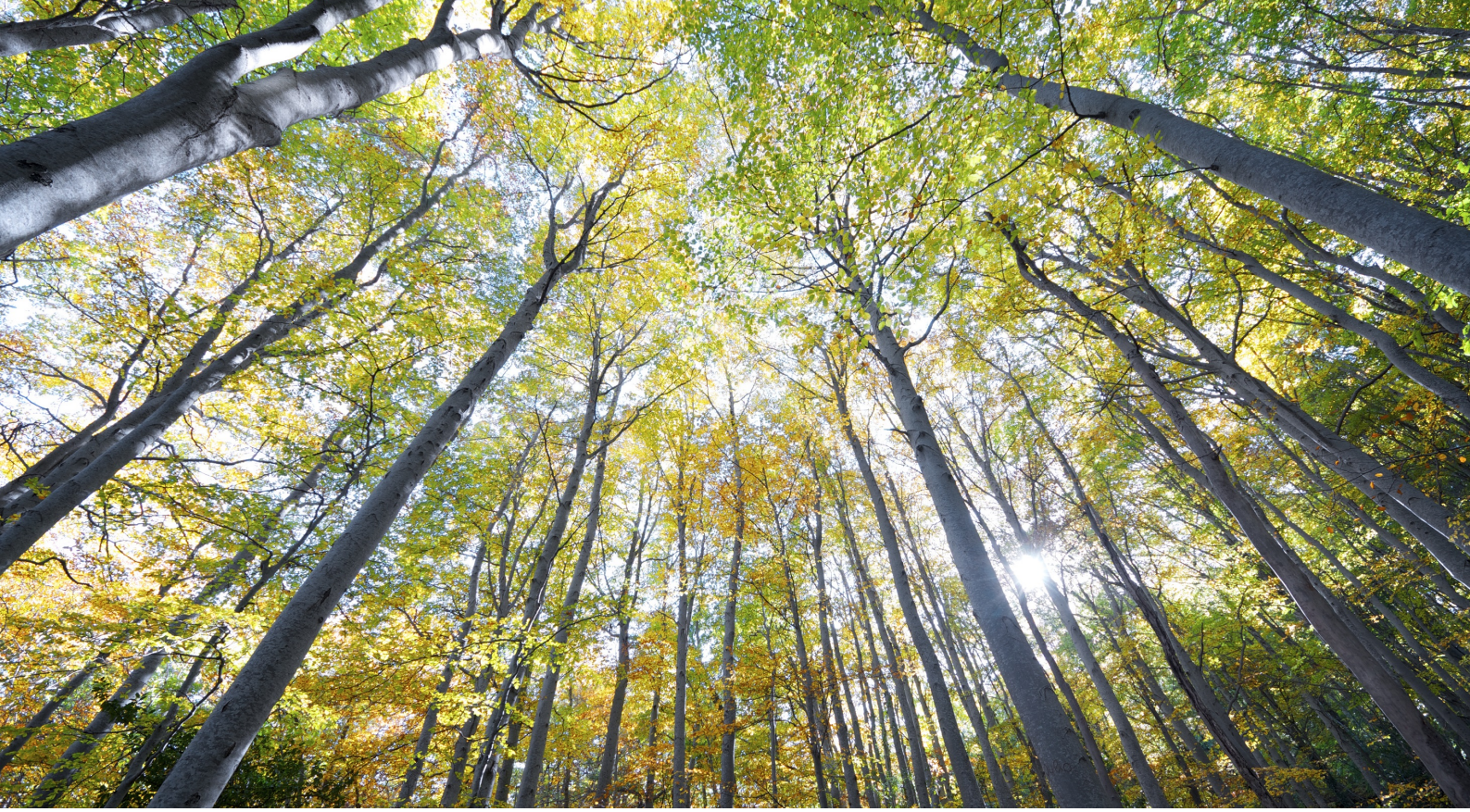

Rammer for skovrejsning i Klimaskovfonden

Klimaskovfondens formål er at fremme og finansiere omkostningseffektiv skovrejsning med etablering af skovbryn og udtagning af lavbundsjorder, for at opnå klimaeffekter i form af nettoreduktioner af drivhusgasudledninger. Målet er at etablere robuste og klimatilpasningsduelige blandingsskove, der samtidig kan fremme generelle synergieffekter, der kan opnås, når man bruger naturens egne metoder, som for eksempel beskyttelse af drikkevand, vandmiljø, natur og biodiversitet, kulturarv og rekreative muligheder.

Klimaskovfonden skal have sikkerhed for, at de skove, fonden rejser, har størst mulig klimaeffekt i form af CO_2-optag over en periode. Derfor har fonden formuleret en række principper og retningslinjer for plantning af skov, valg af træer og kulturmodeller samt drift og udvikling af skovene, som projekter skal leve op til.

Det er vores håb, at retningslinjer samtidig kan være en hjælp til projektejere, til at vælge skov- og driftsmodeller, der skaber robuste skove tilpasset lokalområdet og et foranderligt klima.

Klimaskovfonden, oktober 2022

---

1. udgave. Udgivet af Klimaskovfonden i forbindelse med ansøgningsrunde 2, oktober 2022.

2. udgave: udgivet af Klimaskovfondeni forbindelse med ansøgningsrunde 2, 2. november 2022 med præciseringer om hhv. FSC/PEFC certificering og afdrift .

Forsidefoto: Rune Engelbreht Larsen

Lovgrundlag og krav

Projektarealer til skovrejsning under Klimaskovfonden skal som minimum opfylde Skovloven med tilhørende vejledning, Lov om Den Danske Klimaskovfond og Klimaskovfondens Standard for bidrag til den danske klimaindsats gennem skovrejsning. Derudover skal skove kunne myndighedsgodkendes, pålægges fredskovspligt og servitutter, der sikrer varige CO_2- og synergieffekter.

Endelig skal skovene leve op til Klimaskovfondens vurderings- og scoringskriterier, der tilknyttes de forskellige ansøgningsrunder. Dette er blandt andet for at sikre, at projekter er med til at opnå synergieffekter ved skovrejsning.

Robuste og bæredygtige skove

Klimaskovfonden ønsker at etablere robuste, varierede og klimatilpasningsduelige skove, der på længere sigt kan forvaltes efter principper for bæredygtig skovdrift og certificeres efter i PEFC og/eller FSC (eller tilsvarende ordning). Ud over CO_2-lagring skal de bidrage til fremme af natur og biodiversitet, drikkevandsbeskyttelse, kulturhistoriske og rekreative værdier.

Oversigt over krav og retningslinjer

Klimaskovfonden har i Tabel 1 nedenfor samlet en oversigt over de vigtigste krav og retningslinjer, der skal overholdes når vi støtter skovrejsning. Nogle af nedenstående retningslinjer udfoldes desuden på de følgende sider. Se også Vejledning til ansøgning og kontakt os, hvis du er i tvivl om noget. Find kontaktoplysninger og vejledning på www.klimaskovfonden.dk

Tabel 1: Oversigt over krav og retningslinjer

Emne	Klimaskovfondens krav og retningslinjer
Driftsformål og balancering af mål	Flersidige, robuste og varierede skove med vægt på høj CO_2-lagring, natur, drikkevand og rekreation.
Skovetablering	Plantning med afsæt i kulturmodeller og liste over godkendte træ- og buskarter. Såning og naturlig tilgroning, hvor det er hensigtsmæssigt. Efter principperne om robusthed, artsvariation og risikospredning. Senere mulighed for bæredygtig og naturnær skovdrift.
Hugst og dyrkningssystem	Alle dyrkningsmodeller, undtaget renafdrifter over 1 hektar.
Foryngelsessystem	Både plantning og selvforyngelse. Plantning forekommer især ifm. træartsskifte, træartsberigelse, supplering af selvforyngelse, strukturændring, biotopforbedring. Generelt forbud mod renbestande. Fordel hellere rækkevis, holme- eller gruppevis på op til 0,5 ha, jf. træarternes indbyrdes konkurrenceforhold/tolerance.
Sprøjtning/gødskning/ slam	Nej (undtaget er godkendte midler til målrettede enkeltforanstaltninger med pletsprøjtning mod invasive arter og insekter eller ved forekomst af plantearter, der er giftige for husdyr. Gødskning kan være tilladt udenfor nitratbelastede områder, dog jf. aftaler med vandselskaber/kommuner. Opbevaring og anvendelse af spildevandsslam er forbudt).
Dræning og jordbearbejdning	Genetablering af naturlig hydrologi tilstræbes. Jordbearbejdning og dræning afvejes generelt efter lokale forhold (arkæologi, naboforhold, økosystemintegritet, mv.).
Biodiversitetsareal, fx	Mindst 10% og maksimalt 50 %, inkl. eksisterende §3-natur.
% Urørt skov	Ja: op til 30 % (dog min. 7,5% jf. FSC).
% Lysåben	Ja: maksimalt 10% (eksklusiv arealer, der ikke må tilplantes jf. lov). Arealerne må hverken sprøjtes, gødskes eller pløjes efter skovens anlæg.
% Skovgræsning	Ja: maksimum 10 % (jf. Skovloven)

Fredsskovsareal (ha)	Mindst 5 hektar på indvindingsjord og mindst 2 hektar på offentligt ejet jord (kommuner, kirker)
Træartsvalg	Afhængig af bonitet skal der plantes 25% - 65% hjemmehørende træarter. Se også Tabel 2: Andel af løv og nål i skovbevoksninger
Minimum løvtræsandel	75% når jorden karateriseres som jord med høj bonitet 50% når jorden karakteriseres som jord med middel bonitet 25% når jorden karakteriseres som jord med lav bonitet På vandindvindingsjord stilles der krav om minimum 50-75 % andel løvtræer afhængig af bonitet. Se også Tabel 2: Andel af løv og nål i skovbevoksninger og Tabel 3: Sammenhæng mellem jordbundstyper 1-11, jordtype og forslag til bonitet.
Træarter i kulturmodel	Mindst tre blivende træarter
Antal kulturmodeller - Baseret på produktion	For skov mellem 2 og 5 hektar: mindst to forskellige kulturmodeller For skov mellem 5 og 10 hektar: mindst tre forskellige kulturmodeller For skov mellem 10 og 20 hektar: Mindst fire forskelige kulturmodeller For skov over 20 hektar: mindst fem forskellige kulturmodeller
Kulturmodeller - areal	Maksimalt 3 hektar (0,5 - 3 ha).
Plantetal/ha for højskov	Gennemsnitlige plantetal for højskovsarealet skal være mindst 3.000 planter/ha, jævnt fordelt): • For løvtræsblandingskulturer mindst 4.000 planter/ha + yderligere eventuelle hjælpetræer • For nåletræsblandingskulturer mindst 3.000 planter/ha + yderligere eventuelle hjælpetræer • For ekstensive blandingskulturer eller eventuel assisteret naturlig tilgroning (urørt skov) op til 1.000 planter/ha • For hjælpetræer, buske og småtræer op til 1.000 planter/ha.

Øvrige retningslinjer for opbygning af skov

Klimaskovfonden ønsker at fremme robuste, artvarierede og klimarobuste blandingsskove, der er rustet til at modstå ændringer i klima eller katastrofer som storme, tørke, brande og insektangreb, uden at alle træerne på store arealer dør samtidig. Klimaskovfonden har derfor opstillet rammer for skovopbygningen, der omhandler valg af træarter, sammensætning og afstandskrav.

Jordbearbejdning

Klimaskovfonden tillader jordbearbejdning, dybdepløjning eller grubning forud for skovrejsningen, hvis det ikke strider mod lokale aftaler med vandselskaber og kommuner, eller vurderes at skade kulturarven og arkæologiske værdier (skal tillades, jf. Museumsloven).

Jordbearbejdning er ikke en trussel mod skovrejsningens klimaeffekt, biodiversitet eller grundvand, men kan tværtimod have en gavnlig effekt, hvis jorden for eksempel er komprimeret af tidligere kørsel med tunge landbrugsmaskiner.

Godkendte træ- og buskarter

Når skovrejsning støttes af Klimaskovfonden er følgende arter godkendt (dog jf. plantevalg.dk)

Hjemmehørende løv- og nåletræarter (højstammede bevoksninger):

- Avnbøg, birk (dunbrik og vortebirk), bøg, bævreasp, eg (stilkeg og vintereg), fuglekirsebær, lind (småbladet og storbladet), rødel, spidsløn, ær. Ask og elm (dog kun resistente provenienser).
- Skovfyr og evt. rødgran og ædelgran (kun under PEFC). Rødgran kræver forsigtighed og bør ikke anvendes over større flader.

Forsættes på næste side...

Skovbryn

Langs fredskovens kanter skal altid plantes løvskovbryn, dog ikke, hvis den nye skov grænser op til anden fredskov. Løvskovbryn skal bestå af 100 % løvtræer og buske. Dog kan der, hvor det er egnstypisk og relevant, indplantes et mindre antal stabile nåletræarter (fx skovfyr, østrigsk fyr og hvidgran).

Plantetallet i løvskovbryn bør være på minimum 4.000 stk./ha, heraf skal minimum 20 % være buske. Op til 60 % af plantetallet i brynet kan bestå af buske, små træer og ammetræer. Træerne skal fordeles i hele brynets bredde, men kan dog plantes langs en gradient, så der er færrest træer i de yderste rækker. Øvrige krav til løvskovbryn med lokalitetstilpassede, klimarobuste, hjemmehørende eller egnstypiske løvtræarter:

- Mindst 90 % hjemmehørende træ- og buskarter. Subsidiært egnstypiske, godkendte løvtræarter.
- Skovbryn skal mod nord og vest være mindst 20 meter brede. Mod øst og syd skal de være mindst 10 meter brede.
- Hvor skovbryn grænser op til naboejendomme, naturrige skovbryn og §3-arealer, haver eller boliger, plantes skovbrynet et stykke væk fra skellet. Se afsnit om afstandskrav.

Europæiske og oversøiske løvtræarter (højstammede bevoksninger):

- Hjemmehørende i Europa: Ægte kastanje, hestekastanje og almindelig valnød
- Oversøiske arter: Rødeg og sort valnød

Højproduktive nåletræarter (højstammede bevoksninger – dog jf. aftale med vandselskab/evt. kommune):

- Hjemmehørende i Europa: Lærk, rødgran og ædelgran (rødgran og ædelgran regnes dog for hjemmehørende under PEFC , hvorfor de også er oplistet under hjemmehørende)
- Oversøiske arter: Douglas, grandis, thuja og sitka. Sitkagran kræver forsigtighed (invasiv/sitkalus mv.) og må ikke anvendes i Natura2000-områder pga. invasiv karakter.

Europæiske og hjemmehørende, højproduktive hjælpetræarter:

- Lærk (hybrid), poppel, rødel, birk og fuglekirsebær

Hjemmehørende småtræarter (skovbryn):

- Ene, navr, kristtorn, skov-æble, mirabel, seljepil, røn (almindelig røn og seljerøn) og taks. Der kan i øvrigt også anvendes andre egnstypiske, ikke invasive arter samt vildpære (europisk/vest-asiatisk).

Forsættes på næste side...

Hegning af arealer

Klimaskovfonden forudsætter hegn om de nyplantede arealer. Det vil sige, at der ikke gives tilskud, hvis lodsejer ikke beskytter de nye planter med hegn.

Lodsejer er også forpligtet til at sikre, at hegnet har en minimumshøjde på 140 cm for at beskytte skovrejsningen imod skader fra vildtet. Hegnet skal opsættes og vedligeholdes, herunder holdes lukket, så det opfylder formålet med at holde vildtet ude af indhegningen. Hegnet skal tages ned, når dets beskyttende funktion ikke længere er nødvendig for at sikre træernes vækstmuligheder, typisk efter 10 år, eller når træer er over vildtets bidehøjde.

Arealer, der anlægges ved naturlig tilgroning, skal ikke hegnes, hvis formålet er natur.

Hjemmehørende buskarter (skovbryn):

- Benved, dunet gedeblad, hassel, havtorn, hvidttjørn (almindelig hvidtjørn, engriflet hvidtjørn, koralhvidtjørn), almindelig hyld, almindelig hæg, kristtorn, rød kornel, kvalkved, pil (femhannet pil, krybende pil, øret pil), fjeldribs, rose (blågrøn rose, hunderose, klitrose, æblerose), slåen, tørst og vrietorn.
  Der kan i øvrigt også anvendes andre egnstypiske, ikke invasive arter.

Træartsvalg

Lodsejer er forpligtet til at sikre, at der kun benyttes lokalitetstilpassede planter, der er godkendt af Klimaskovfonden.

Arterne bjergfyr, contortafyr, nobilis eller nordmannsgran må ikke anvendes, ligesom planter, der er opført i National-listen og EU-listen over invasive arter ikke må bruges.

Der må anvendes rødgran, sitkagran, ask og elm i et omfang, der tilsammen udgør under 20 % af skovens bevoksninger. Sitkagran må derudover ikke anvendes i forbindelse med Natura 2000 på grund af invasiv karakter.

Som skovrejser skal man altid være opmærksom på den jord, der påtænkes anvendt til skovrejsning, og kun bruge planter, der som udgangspunkt opfylder herkomstbestemmelserne for skovfrø og -planter. Man kan få information og hjælp til at vælge træ- og buskarter samt provenienser til de konkrete lokaliteter på www.plantevalg.dk

Andel af løv, nål og hjemmehørende træarter

Klimaskovfonden stiller krav om en bestemt sammensætning af træer afhængig af jordkvalitet og om der er særlige drikkevandsinteresser på arealet.

Med i beregningen af skovens samlede løvtræsandel hører løvskovsbryn, urørt løvskov og løvskovsdominerede bevoksninger. Beregningsgrundlaget er eksklusiv skovarealer, der ikke må tilplantes jf. lov.

Tabel 2: Andel af løv og nål i skovbevoksninger. Se også Tabel 3 Sammenhæng mellem jordbundstyper, jordtyper og forslag til bonitet

Bonitet	Med drikkevandsinteresser			Uden drikkevandsinteresser		
	Min. løv	Maks. nål	Hjemmehørende	Min. løv	Maks. nål	Hjemmehørende
Høj	75 %	25 %	65 %	75 %	25 %	65 %
Middel	75 %	25 %	65 %	50 %	50 %	50 %
Lav	50 %	25 %	25 %	25 %	75 %	25 %

Afstandskrav

FOr at mindske skygge fra ny skov skal de nye skovbryn altid plantes et stykke væk fra eksisterende skel. Skovrejsning må således ikke ske inden for følgende afstande fra eksisterende §3 natur, naturrige skovbryn/hegn, haver og beboelse på enhver ejendom:

- 30 meter fra have eller beboelse der ligger øst og nord for skoven.
- 15 meter fra have eller beboelse der ligger vest og syd for skoven.

Der kan ikke dispenseres fra have og beboelseshensynet.

Kulturmodeller

Klimaskovfondens skovkriterier og tilknyttede kulturmodeller udstikker rammer der sikrer at de nye skove skal kunne etableres overalt i landet, som robuste og bæredygtige bevoksninger, men efter ensartede rammer og retningslinjer. Der skal inden for disse rammer dog altid være plads til lokale tilpasninger, så projektarealet kan udformes ud fra de lokale forhold og ønsker.

Kulturmodellerne sammensættes, med baggrund i de forudsatte dyrkningsmodeller (beskrevet i Klimaskovfondens Beregningsmodel for CO_2-optag, afsnit Hugst og foryngelse og afsnit Fastsættelse af bonitet og jordbundsklasser) og kan understøtte, at skovrejsningsprojektet på lang sigt udvikler sig henimod robuste, varierede og klimatilpassede skove, der på længere sigt kan forvaltes efter principper for bæredygtig skovdrift.

Der er udarbejdet kulturmodeller, der kan anvendes på henholdsvis høj, middel og lav bonitet. Boniteterne bygger på sammenhæng mellem jordbundstyperne 1-12, Som vejledende fastsættelse af bonitet kan der tages udgangspunkt i inddelingen af jordbundstyper fra Bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation, og henviser til om lokaliteten er hhv. højtproducerende, middelproducerende eller lavt producerende.

Tabel 3 Sammenhæng mellem jordbundstyper 1-12, jordtype og forslag til bonitet.

JB. Nr.	Jordtype	Bonitet
1	Grovsandet jord	Lav
2	Finsandet jord	Lav
3	Grov lerblandet sandjord	Middel
4	Fin lerblandet sandjord	Middel
5	Grov sandblandet lerjord	Høj
6	Fin sandblandet lerjord	Høj
7	Lerjord	Høj
8	Svær lerjord	Høj
9	Meget svær lerjord	Individuel vurdering
10	Siltjord	Individuel vurdering
11	Humus	Individuel vurdering
12	Speciel jord	Individuel vurdering

Kulturmodellerne er navngivet efter hovedtræarten, der indgår i dem. Tabel 4 angiver kulturmodeller samt på hvilken bonitet, de kan anvendes på.

Det fulde overblik over de enkelte kulturmodeller kan ses i *Beregningsmodel for CO_2-optag ved skovrejsning*. Her fremgår det også hvilke valgmuligheder man har for indblanding.

Brug af forskellige kulturmodeller

Klimaskovfonden stiller krav om, at projektejer udover skovbryn og biodiversitetsarealer anvender et antal forskellige produktionsorienterede kulturmodeller afhængig af skovarealets størrelse:

- mindst to for skov mellem 2 og 5 ha
- mindst 3 for skov over 5 ha
- mindst 4 for skov over 10 ha og
- mindst 5 for skov over 20 ha.

I de produktionsorienterede kulturmodeller indgår altid mindst tre blivende hovedtræarter, eksklusive hjælpearter, buske og småtræer. Hovedtræerne fordeles enten rækkevis, holme- eller gruppevis på op til 0,5 ha, jf. træarternes indbyrdes konkurrenceforhold/tolerance. Dette fremgår også af de fulde beskrivelser af kulturmodellerne i *Beregningsmodel for CO_2-optag ved skovrejsning*. Formålet med det er at sikre variation og robusthed til imødegåelse af fremtidige klimaudfordringer og spredning af risiko på flere træarter.

Tabel 4: Oversigt over udviklede kulturmodeller

	Høj	Middel	Lav
Skovbryn (lav)			x
Skovbryn (Middel/Høj)	x	x	
EG/SKOVFYR		x	x
EG/ANDET LØV	x	x	
BØG/ANDET LØV	x	x	x
BØG/NÅL	x	x	x
ÆR/SPIDSLØN	x	x	
RØDEL	x	x	x
BIRK	x	x	x
ANDET LØV	x	x	
DOUGLAS	x	x	x
GRANDIS	x	x	x
ÆDELGRAN	x	x	x
SKOVFYR		x	x
RØDGRAN	x	x	x
SITKAGRAN	x	x	x
LÆRK	x	x	x
Græsningsskov	x	x	x
Skoveng m. tilplantning	x	x	x
Naturlig tilgroning/ Urørt	x	x	x

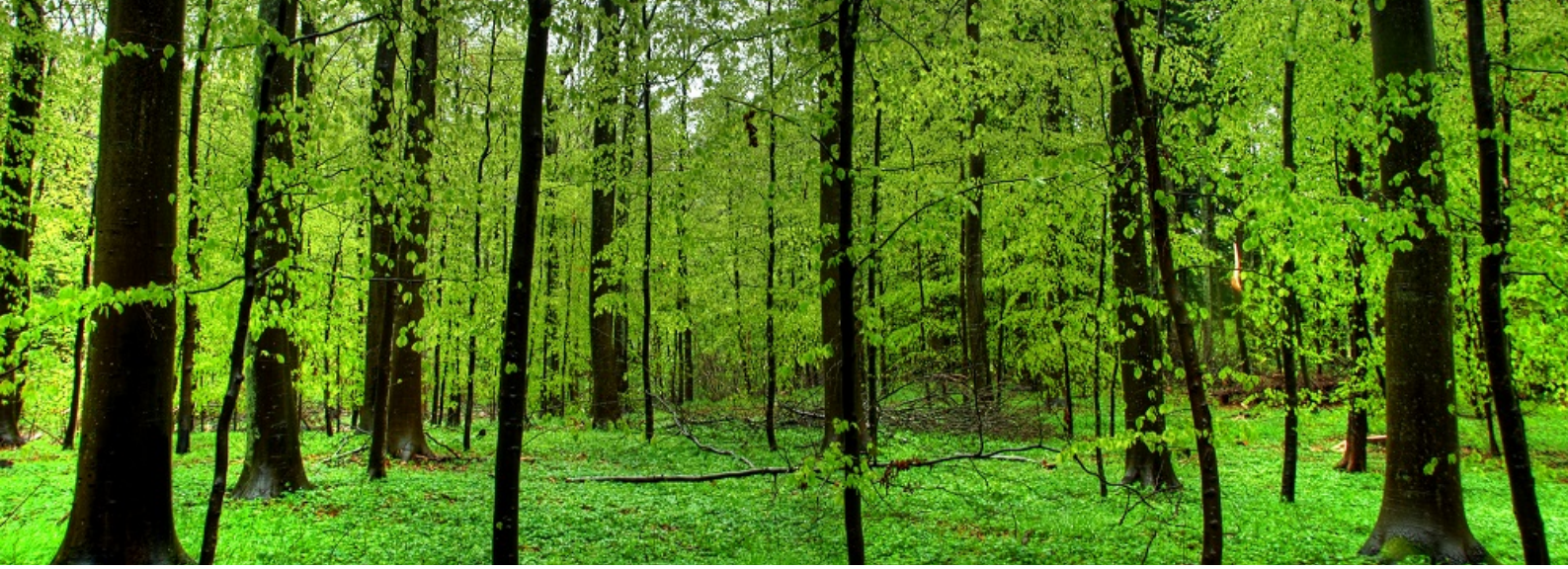

Eksempler på kulturmodeller

Kulturmodeller domineret af løvskov

I løvtræsbevoksninger skal mindst 75 % af det samlede antal planter være løvtræer. Hvis der anvendes nåletræsholme/grupper, skal hver enkelt nåletræsholm/gruppe være mindre end 0,1 ha stor og være placeret, så den er omkranset af kernebevoksningen. Afstanden mellem holmene/grupperne skal være mindst 20 meter.

Mindst 50 % af det samlede planteantal i en løvskovbevoksning skal bestå af hjemmehørende træarter. Mindst to løvtræarter og 30-50 % af det samlede planteantal i en løvtræsbevoksning skal være af andre blivende træarter end hovedtræarten. Der kan i en løvtræsbevoksning indgå en andel på op til 20 % af små træer, buske og/eller ammetræer, som ikke forventes at skulle indgå i det fremtidige kronetag.

Plantetallet i løvskov bør være på minimum 4.000 stk./ha og eventuelle hjælpetræer, buske og småtræer.

Nedenfor ses et eksempel på Kulturmodellen Eg og andet løv, der kan anvendes høj og middel bonitet, med mulighed for indblanding af 20-40% valgfri løv, der vælges blandt hjemmehørende løvtræarter eller småtræarter. Derudover er der mulighed for op til 10 % indblanding af lokalitetstilpassede nåletræsarter i grupper/holme.

Tabel 5: Eksempel på kulturmodel med eg og andet løv (EG/ALØ)

Model nr. 4	Kan anvendes på Høj	Middel	Lav	Art	Indblandings-procent	Bemærkning
EG/ALØ	**X**	**X**			Interval	
Træart 1				**Eg**	40 - 60 %	
Træart 2				**Løv - valgfri**	20 -40 %	Vælges blandt hjemmehørende løvtræarter eller småtræarter
Træart 3				**Nål - valgfri**	0 - 10 %	Mulighed for indblanding af lokalitetstilpassede nåletræsarter i grupper/holme
Træart 4						
Træart 5						
Hjælpetræart 1				**Valgfri**	0 - 20 %	
Hjælpetræart 2						

Kulturmodeller domineret af nålskov

I nåleskovbevoksninger skal det samlede antal planter i træartsblandingen bestå af enten minimum 10 % løvtræer og 2 slags nåletræsarter eller af 3 forskellige slags nåletræsarter, hvor lærk indgår som blivende bestandstræ og har en udbredelse på mindst 10 % i nåletræsbevoksningen.

Mindst to træarter (løv/nål) og 30-50 % af det samlede planteantal i en nåletræsbevoksning skal være af andre blivende træarter end hovedtræarten. Hvis der anvendes løvtræsholme/grupper, skal hver enkelt løvtræsholm/gruppe bestå af mindst 15 træer og være placeret, så de ligger jævnt fordelt i hele bevoksningen.

Formålet er at sikre heterogene kulturer, hvor indblandingsarterne indgår i det fremtidige kronetag, som bliver til robuste og varierede skove. I en nåletræsbevoksning kan der indgå en andel på op til 20 % af små træer, buske og/eller ammetræer, som ikke forventes at skulle indgå i det fremtidige kronetag. Vær dog opmærksom på, hvad der gælder i skovlovens vejledning for træartsvalg i mindre skove.

Plantetallet i nåleskov bør være på minimum 3.000 stk./ha og eventuelle hjælpetræer, buske og småtræer.

Nedenfor ses et eksempel på kulturmodellen for ædelgran, der består af 30-60% ædelgran, 30-50% valgfri nål, efter Klimaskovfondens træartsliste og 10-20% valgfri løvtræ, der også vælges efter klimaskovfondens artsliste, der skal plantes i holme, og kan erstattes af lærk.

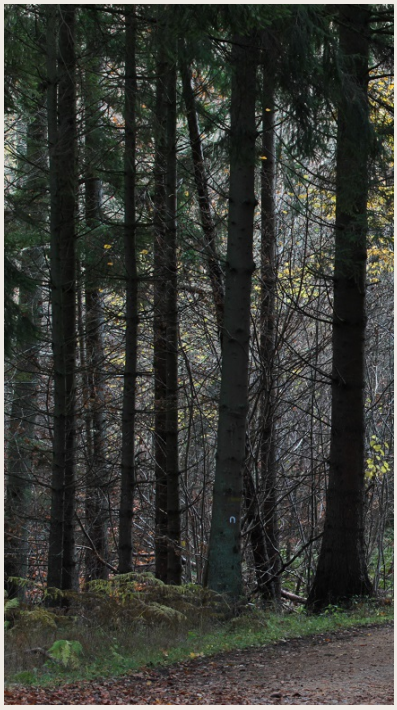

Tabel 6: Eksempel på kulturmodel med ædelgran

	Kan anvendes på					Bemærkning
Model nr. 13	**Høj**	**Middel**	**Lav**		**Indblandingsprocent**	
ÆDELGRAN	**X**	**X**	**X**	**Art**	Interval	
Træart 1				**Ædelgran**	30 - 60 %	
Træart 2				**Nål - valgfri**	30 -50 %	
Træart 3				**Løv - valgfri**	10 - 20 %	Vælges blandt løvtræarter på artslisten - plantes i grupper/holme. Kan erstattes af lærk.
Træart 4						
Træart 5						
Hjælpetræart 1				**Valgfri**	10 - 20 %	
Hjælpetræart 2						

Kulturmodeller for biodiversitetsarealer (urørt skov og lysåbne arealtyper)

Sammen med andelen af lysåben natur, skal biodiversitetsarealet altid udgøre mindst 10% og maksimalt 50% af fredsskovarealet (inklusive lysåbne og ubevoksede arealer, der ikke må tilplantes jf. loven). Maksimalt 10% af fredsskovarealet må græsses, hvilket altid skal henlægges i biodiversitetsarealerne.

Klimaskovfonden stiller krav om at mindst 10% af fredskovsarealet er biodiversitetsareal, herunder skal mindst 7,5% af fredskovsarealet være urørt skov. Det øvrige biodiversitetsareal kan være lysåben natur fx eksisterende eller potentiel § 3 natur eller ubevokset græsareal.

Assisteret naturlig tilgroning til urørt skov skal altid benyttes, hvis arealet ligger isoleret fra eksisterende skov, er vådt eller stejlt eller hvis man ønsker en mere vild skov på marginal jord. Hvis et tilgroningsareal derimod ligger op ad eksisterende skov, levende løvhegn eller solitære løvtræer med rig frugtsætning, kan man derimod lade arealerne udvikle sig naturligt.

Krav til pleje og drift

Pleje og drift af fredsskovsarealerne skal generelt udføres på en måde, som er så skånsom overfor naturen, grundvandet og miljøet som muligt. Herunder gælder bl.a. forbud mod sprøjtning og gødskning efter skoven er etableret.

Projekter på indvindingsjord må der dog hverken udbringes, håndteres eller opbevares nogen former for pesticider på arealerne, hvilket også gælder evt. bygninger, indkørsler, gårdspladser eller haver, der ligger indenfor projektarealet. Ligesom der heller ikke må anvendes gødning eller deponeres, håndteres eller opbevares returjord eller spildevandsslam på arealerne. Dette gælder også forud for skovrejsningen, hvilket lodsejere skal være opmærksom på, jf. aftaler med vandværk/kommune.

I skovrejsning på landbrugsjord udgør ukrudtskonkurrence altid et problem for de nyplantede træers overlevelse, vækst og kvalitet. Kulturfasen handler derfor om at reducere konkurrencen ved mekanisk ukrudtsbekæmpelse. Her er det især vigtigt at finde den rette balance mellem tilstrækkelig mekanisk renholdelse til sikring af skovkulturen og driftsøkonomien. Mekanisk renholdelse gælder dog kun i træernes første leveår indtil de kan klare sig selv, typisk efter 3 år.

Klimaskovfonden kræver, at mekanisk renholdelse

Andre forpligtelser

- Lodsejer/ansøger skal sikre, at projektet plejes i projektperioden uden brug af gødning og pesticider, dette gælder dog ikke, hvis der på forhånd er givet skriftlig godkendelse til anvendelse af gødning og pesticider fra Klimaskovfonden og evt. samarbejdende vandselskaber/kommuner.

- Lodsejer/ansøger sikre, at Klimaskovfonden og evt. samarbejdende vandselskaber/kommuner har adgang til projektområdet og projektmateriale i forbindelse med kontrol og validering.

sker i hele kulturfasen, indtil fonden er sikker på skovkulturen vækst og overlevelse. Herunder vil brug af hjælpetræer også gradvist mindske ukrudtstrykket og sikre plantningerne et bedre skovklima -og dermed også overlevelse. Klimaskovfonden kræver dog, at hjælpetræerne tages ud, når de har udtjent deres hjælpefunktion, typisk efter 15-40 år, således de ikke risikerer at skade bestandstræernes overlevelse, vækst og kvalitet.

Senere hugst og afdrift af enkelttræer og/eller holmevis/gruppevis/mosaikvis, skal påvirke skovens strukturudvikling og artssammensætning i ønsket retning. Hvor de tidlige udrensninger og udtyndinger ofte kan foretages udgiftsneutrale, vil de senere hugster/afdrifter bidrage økonomisk til skovens ejer. Det er selvfølgelig op til lodsejeren selv at vurdere hvordan det sker på mest forsvarlig og bedste vis.

Klimaskovfonden kræver dog, at skovarealerne drives bæredygtigt og med sigte på opretholdelse af et permanent skovklima og opbygning af robuste, varierede og strukturrige bevoksninger med høj og stabil CO_2-lager. Herunder vil renafdrifter over 1 ha være forbudt. Ligesom vi stiller krav om at skovens litra/bevoksninger ikke overstiger 3 ha.

- Det er vigtigt, at skovrejsningsprojektet ikke udsættes for væsentlige ændringer, der kan have betydning for projektet. Herunder især at arealet med urørt skov ikke minimeres og arealet med lysåben natur ikke udvides, jf. Klimaskovfondens CO_2-beregningsgrundlag.

- Hegn skal nedtages, når det har udtjent sin funktion, dvs. når bestandstræerne er kommet over bidehøjde, typisk efter 10 år eller når træerne er over vildtets bidehøjde.

- Holde dokumentation for de plantede træarter og provenienser tilgængelig i mindst 5 år og 6 måneder regnet fra datoen for slutudbetaling, medmindre der anvendes eget materiale.

- Holde gældende tilsagnsbrev, nødvendige tilladelser og udbetalingsanmodning tilgængelige i mindst 5 år og 6 måneder regnet fra datoen for slutudbetaling.

Skiltning

Det er et krav, at man som modtager af tilskud skal oplyse offentligheden om projekter, der får støtte fra Klimaskovfonden. Det kan enten være et fysisk skilt eller på en kommunal, kirkelig eller erhvervsmæssig hjemmeside. Begge steder skal Klimaskovfondens navn og logo fremgå. Dette findes på www.klimaskovfonden.dk/logo